

Ухвалено
Рішення Вченої ради
Вінницького національного
аграрного університету
« 10 » 03 2026р.
Протокол № 8
Голова Вченої ради

 Ігор ДІДУР

Затверджено

Ректор Вінницького національного
аграрного університету

Григорій КАЛЕТНИК

« 10 » 03 2026 р.

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНУ ПРАКТИКУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ У ВІННИЦЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Вінниця – 2026 р.

ПЕРЕДМОВА

- Положення про науково-педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному аграрному університеті (далі – Положення) розроблено на підставі:
 - Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р.;
 - Закону України «Про запобігання корупції» № 1700-VII від 14.10.2014 р.;
 - Закону України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 р.;
 - Закон України «Про академічну доброчесність» № 4742-IX від 18.12.2025 р.;
 - Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261;
 - Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44;
 - Статуту Вінницького національного аграрного університету;
 - Положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному аграрному університеті, ухваленого рішенням Вченої ради університету від 30.09.2025 р., протокол № 3;
 - Положення про порядок формування власної траєкторії навчання здобувачів вищої освіти Вінницького національного аграрного університету, ухваленого рішенням Вченої ради університету від 30.09.2025 р., протокол № 3;
 - Положення про Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Вінницького національного аграрного університету (нова редакція), затвердженого Вченої ради університету від 29.03.2024 р., протокол № 9;
 - Постанови Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність»;
 - Положення про академічну доброчесність, запобігання та виявлення академічного плагіату у Вінницькому національному аграрному університеті, ухваленого Вченою радою університету від 30.09.2025 р., протокол № 3;
 - Положення про наукового керівника аспіранта, здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному аграрному університеті;
 - Положення про відділ аспірантури і докторантури Вінницького

національного аграрного університету;

– Положення про порядок оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Вінницькому національному аграрному університеті, ухваленого Вченою радою університету від 30.09.2025 р., протокол № 3;

– Положення про організацію та проведення стажування (практики) студентів, аспірантів Вінницького національного аграрного університету за кордоном;

– інших чинних нормативно-правових актів і регламентує порядок проходження науково-педагогічної практики аспірантами з відривом та без відриву від виробництва.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Науково-педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є етапом практичної та професійної підготовки аспірантів до науково-педагогічної діяльності.

1.2. Протягом строку навчання в аспірантурі аспірант зобов'язаний виконати всі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, та захистити дисертацію.

1.3. Освітньо-наукова програма аспірантури Вінницького національного аграрного університету (далі – Університет) має включати не менше чотирьох складових, що передбачають набуття аспірантом компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій, однією з яких є набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять.

1.4. Основним призначенням науково-педагогічної практики є вироблення і закріплення педагогічних навичок, удосконалення знань, необхідних для роботи у закладах вищої освіти, формування вмінь застосування їх у навчально-виховному процесі під час виконання функцій викладача.

1.5. Проходження науково-педагогічної практики та успішний захист звіту, сформованого за результатами проходження науково-педагогічної практики, є підставою для оформлення довідки про впровадження результатів

дисертаційної роботи у навчальний процес Університету.

1.6. Науково-педагогічна практика аспіранта включає розробку, вдосконалення та викладання окремих тем навчальних дисциплін (відповідно до профілю та теми дисертаційної роботи), навчально-методичну роботу, ознайомлення з особливостями й принципами організації навчального та виховного процесів у закладах вищої освіти.

1.7. Організатором науково-педагогічної практики є кафедра, за якою закріплений аспірант. Базою для проведення науково-педагогічної практики є Університет, його структурні підрозділи та, за бажанням аспіранта, інший заклад вищої освіти в рамках академічної мобільності.

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Метою науково-педагогічної практики аспірантів є набуття навичок та вмінь викладацької діяльності, як способу впровадження новітніх знань та власних наукових доробків, у процес підготовки студентів за освітніми ступенями «Молодший бакалавр», «Бакалавр», «Магістр».

2.2. У результаті проходження науково-педагогічної практики аспіранти повинні опанувати і знати:

- методику організації навчального і виховного процесів у закладах вищої освіти;
- складові та зміст викладацької діяльності;
- сучасні техніки підготовки й проведення занять, організації самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- основи навчально-методичної та науково-дослідницької діяльності у закладах вищої освіти.

2.3. Науково-педагогічна практика аспірантів спрямовується на формування таких вмінь:

- структурувати та дидактично грамотно перетворювати наукові знання у навчальний матеріал;
- раціонально диференціювати й систематизувати навчальні задачі;
- застосовувати новітні освітні технології, методи та засоби інтерактивного навчання, розробляти ситуаційні вправи, тестові завдання;
- розробляти навчальні та робочі програми навчальної дисципліни;
- визначати структурні елементи лекційного, семінарського, практичного заняття відповідно до встановленої мети;
- розробляти методичні матеріали для всіх видів навчальної роботи;
- розробляти й застосовувати прогресивні системи діагностики, контролю та оцінювання ефективності навчання;
- оформляти документацію щодо планування та результатів викладацької

діяльності.

ІІІ. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗМІСТ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

3.1. Організація та проведення науково-педагогічної практики покладається на кафедру, за якою закріплений аспірант і яка:

- розробляє програму науково-педагогічної практики та тематику індивідуальних завдань;
- організовує проведення зборів аспірантів із питань науково-педагогічної практики за участю керівників практики, якими є їх наукові керівники;
- здійснює загальне керівництво і контроль за процесом проходження науково-педагогічної практики аспірантами;
- повідомляє аспірантів про зміст, порядок проходження та систему звітності з науково-педагогічної практики;
- аналізує результати виконання аспірантами програм науково-педагогічної практики на засіданнях кафедри.

3.2. Кафедри, за якими закріплені аспіранти щорічно до вересня подають плани проходження науково-педагогічної практики до відділу аспірантури і докторантури.

3.3. Аспіранти проходять науково-педагогічну практику відповідно до ухваленого плану проходження науково-педагогічної практики на кафедрах Університету під керівництвом, як правило, наукового керівника, який забезпечує загальне керівництво науково-педагогічною практикою та науково-методичне консультування.

3.4. На здійснення керівництва науково-педагогічною практикою керівнику відводиться 3 академічні години навчального навантаження на кожного аспіранта.

3.5. Терміни проходження практики відображаються в Індивідуальному плані роботи аспіранта, затверджуються науковим керівником, завідувачем кафедри, за якою закріплений аспірант.

3.6. Загальний обсяг науково-педагогічної практики становить 3 кредити ЄКТС (90 год.) у п'ятому семестрі навчання, а саме: 16 год. – аудиторна робота (з них: 12 год. – відвідування та аналіз занять; 4 год. – проведення лекції та практичного заняття); 74 год. – позааудиторна робота (розробка науково-методичного забезпечення, підготовка лекційного матеріалу та практичного заняття, отримання консультацій, керівництво різними видами діяльності студентів, у т.ч. науковою, написання та оформлення звіту з науково-педагогічної практики).

3.7. Основою для формування аспірантами звітів з науково-педагогічної

практики й належного її проходження є робоча програма з науково-педагогічної практики, яку розробляє та затверджує кафедра, за якою закріплений аспірант. Робоча програма з науково-педагогічної практики (далі – Програма) повинна містити такі основні розділи:

- цілі та завдання науково-педагогічної практики (відповідно до напрямку підготовки здобувача);
- місце проведення практики;
- зміст практики;
- індивідуальні завдання;
- вимоги до структури та оформлення звіту з практики;
- оцінювання результатів науково-педагогічної практики.

3.8. Індивідуальне завдання розробляється керівником практики і видається аспіранту. Індивідуальне завдання повинно враховувати проблематику дисертаційного дослідження, передбачати застосування найбільш ефективних форм впровадження одержаних наукових результатів у навчальний процес. Індивідуальне завдання може бути спрямоване на керівництво науковими дослідженнями студентів (котрі здобувають вищу освіту за освітніми ступенями «Молодший бакалавр», «Бакалавр», «Магістр»), включати консультативну допомогу студентам щодо їх участі у наукових та науково-практичних конференціях молодих вчених.

3.9. Залежно від змісту Програми, науково-педагогічна практика аспірантів може передбачати таку послідовність її проходження:

- складання та затвердження керівником індивідуального плану науково-педагогічної практики (Додаток 1);
- ознайомлення з організацією навчального процесу у закладах вищої освіти;
- вивчення досвіду викладання провідних викладачів Університету під час відвідування аудиторних занять, перейняття досвіду навчально-методичної роботи та діагностики знань студентів;
- визначення навчальної дисципліни, тем лекційного та практичного занять, що підлягатимуть подальшому опрацюванню, методичному забезпеченню та безпосередньому викладанню перед студентською аудиторією;
- навчально-методична робота у відповідності до змісту обраних для опрацювання тем, формування лекційного матеріалу, підготовка презентацій, ситуаційних вправ, розрахункових завдань, що застосовуватимуться під час проведення аудиторних занять;
- підготовка до виконання та власне виконання індивідуального завдання;
- самостійне проведення навчальних занять;
- дотримуватись принципів академічної доброчесності, використовуючи у

навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та грамотно посилатися на них;

- участь в оцінюванні набутих знань та якості виконання студентами різних видів навчальних робіт;

- формування звіту за результатами проходження науково-педагогічної практики та його оформлення у відповідності до діючих вимог;

- захист звіту з науково-педагогічної практики.

3.10. Відвідуючи заняття провідних викладачів Університету, аспіранти повинні ознайомитися з різними способами структурування й представлення навчального матеріалу, методами активізації навчальної діяльності, особливостями професійної риторики, процедурою та прийомами оцінювання результатів навчання у закладах вищої освіти.

3.11. Захист науково-педагогічної практики відбувається перед комісією, що складається, як правило, з трьох осіб, які є науково-педагогічними працівниками Університету та мають науковий ступінь й вчене звання. Норма часу на проведення захисту звіту з науково-педагогічної практики встановлюється із розрахунку 0,5 годин навчального навантаження на одного аспіранта кожному члену комісії.

3.12. Оцінювання результатів проходження науково-педагогічної практики відбувається за 100-бальною системою відповідно до шкали оцінювання, що діє в Університеті. За результатами захисту науково-педагогічної практики ставиться відмітка «Зараховано» або «Не зараховано».

3.13. Результати проходження науково-педагогічної практики відображуються в Індивідуальному плані роботи аспіранта, затверджуються науковим керівником та завідувачем кафедри.

3.14. Науково-педагогічна практика може бути зарахована здобувачу вищої освіти ступеня доктора філософії без її проходження під час навчання в аспірантурі, якщо здобувач на момент проходження науково-педагогічної практики працює на посадах асистента, викладача кафедри та має досвід навчально-методичної роботи, що підтверджується відповідними розробками. У такому випадку кафедра, до якої закріплений аспірант надає витяг із протоколу засідання кафедри про відповідність навчальної та методичної роботи аспіранта вимогам щодо проходження науково-педагогічної практики, що є підставою для зарахування науково-педагогічної практики з найвищим балом (для окремих випадків оцінка може бути нижчою та встановлюється відповідно до прийнятого рішення на засіданні кафедри).

IV. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

4.1. Кафедра до звітних документів здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії надає витяг із протоколу засідання кафедри про результати проходження науково-педагогічної практики, який зберігається в особовій справі аспіранта.

4.2. Протягом 10 робочих днів від моменту захисту звіту з науково-педагогічної практики аспірант представляє до відділу аспірантури і докторантури:

- звіт про проходження науково-педагогічної практики (із зазначенням на титульному аркуші ПБ аспіранта, спеціальності, кафедри, періоду проходження) (Додаток 2), підписаний керівником практики та завідувачем кафедри;

- відгук наукового керівника про проходження науково-педагогічної практики.

4.3. Зазначена документація зберігається в Індивідуальному плані роботи аспіранта і розглядається під час атестації.

V. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ АСПІРАНТА ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

5.1. Аспірант має право з усіх питань, які виникають під час проходження науково-педагогічної практики, звертатись до керівника практики, завідувача кафедри, вносити пропозиції щодо удосконалення організації науково-педагогічної практики.

5.2. Аспірант під час проходження науково-педагогічної практики, за попередньою домовленістю, має право на відвідування занять провідних фахівців Університету з метою вивчення методики викладання, ознайомлення з передовим педагогічним досвідом.

5.3. Аспірант виконує всі види робіт, передбачені програмою науково-педагогічної практики, ретельно готується до занять.

5.4. Аспірант підпорядковується Правилам внутрішнього розпорядку Університету, положенням Кодексу академічної доброчесності, розпорядженням адміністрації та керівника практики. У разі невиконання вимог, які висуваються практиканту, аспірант може бути відсторонений від проходження практики.

5.5. Аспірант, відсторонений від практики або робота якого визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав Індивідуальний план роботи аспіранта і підлягає відрахуванню.

5.6. Аспірант зобов'язаний протягом 10 робочих днів після закінчення науково-педагогічної практики надати звітну документацію.

VI. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

6.1. Загальне керівництво науково-педагогічною практикою аспіранта покладено на завідувача кафедри, за якою закріплений аспірант.

6.2. Безпосереднє керівництво науково-педагогічною практикою, науково-методичне консультування та контроль за проходженням науково-педагогічної практики аспірантом здійснює науковий керівник, який:

- добирає тематику занять та навчальні групи для проведення науково-педагогічної практики;

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів науково-педагогічної практики;

- відслідковує своєчасне прибуття аспірантів на проходження науково-педагогічної практики;

- проводить інструктаж щодо порядку проходження науково-педагогічної практики;

- забезпечує нормальні умови практики та проведення обов'язкових інструктажів із охорони праці з аспірантами;

- надає консультації щодо визначення тем та навчальних груп для здійснення аспірантом індивідуальної науково-педагогічної роботи;

- надає аспірантові методичну допомогу стосовно розроблення навчально-методичного забезпечення, підготовки лекційного матеріалу;

- затверджує тематику індивідуальних завдань, яка враховує наукові інтереси аспіранта;

- здійснює контроль за виконанням програми практики;

- контролює роботу аспіранта, здійснює заходи щодо ліквідації недоліків у процесі проходження науково-педагогічної практики;

- проводить обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для формування звіту з науково-педагогічної практики;

- інформує аспіранта про порядок подання та захисту звіту з науково-педагогічної практики;

- готує відгук про навчально-методичну роботу аспіранта під час проходження практики;

- у складі комісії приймає захист звіту з науково-педагогічної практики.

6.3. Керівник науково-педагогічної практики несе персональну відповідальність за підготовку відгуку щодо проходження науково-педагогічної практики аспірантом, де характеризуються досягнуті результати, вказуються причини (за необхідності), що завадили досягти цілей науково-педагогічної практики.

6.4. Керівник здійснює первинне оцінювання результатів проходження

науково-педагогічної практики та, відповідно до діючої в Університеті шкали оцінювання, має право рекомендувати комісії із захисту науково-педагогічної практики зарахувати її аспірантові з певним балом, про що має бути зазначено у відгуку керівника.

Індивідуальний план проходження науково-педагогічної практики

Зміст робіт	День				
	1	2	3	4	5
Перший тиждень					
Складання індивідуального плану практики					
Ознайомлення з організацією навчально-виховного процесу					
Відвідування аудиторних занять викладачів Університету					
Розробка змісту навчальних занять та методична підготовка					
Самостійне проведення навчального заняття					
Виконання індивідуального завдання					
Другий тиждень					
Розробка змісту навчального заняття та методична підготовка					
Самостійне проведення навчального заняття					
Участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів					
Виконання індивідуального завдання					
Третій тиждень					
Підготовка звіту про науково-педагогічну практику					

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Керівник

науково-педагогічної практики

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Аспірант

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Завідувач відділу

аспірантури і докторантури

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗВІТ

з науково-педагогічної практики

аспіранта _____ форми навчання
(денної, заочної)

(прізвище, ім'я, по батькові)

(спеціальність)

(кафедра)

Період проходження практики: з _____ по _____

Керівник

науково-педагогічної практики

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Завідувач відділу

аспірантури і докторантури

(підпис)

(прізвище, ініціали)

М.П.

Структура звіту з науково-педагогічної практики

Вступ.

Розділ 1. Ознайомлення з організацією навчально-виховного процесу у вищій школі.

Розділ 2. Вивчення досвіду викладання викладачів Університету під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін.

Відвідування аудиторних занять

Викладач, котрий проводив заняття	Дата і час проведення заняття	Академічна група	Тема заняття, навчальна дисципліна	Вид заняття

Розділ 3. Розробка змісту навчальних занять, методична робота з дисципліни.

Розділ 4. Самостійне проведення навчальних занять з дисципліни (лекцій, практичних занять) та оцінювання студентів.

Сітка проведення занять

Дата і час проведення заняття	Академічна група	Тема заняття, навчальна дисципліна	Вид заняття

Розділ 5. Індивідуальне завдання.

Висновки.